

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

2 An inducere aliquem ad veniale peccatum ea intentione deprauata, quia
malum illius est, esse possit veniale peccatum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

Si verbis, & factis moueat aliquem ad peccatum, ea intentione, quia est malum illius, teneris in confessione intentionem exprimere.

Vplex est scandalum, aliud actiuum, aliud passiuum. Actiuum, quod proprie scandalum est, definit D. Thom. ab omnibus receptus 2. 2. quæst. 43. 1. Hieron. & gloss. Math. 18. esse opus minus rectum præbens proximo occasionem ruinæ. Nominè operis, intelliga verba, vel facta, vel eorum omissiones, quodlibet horum, si proximo præbeat occasionem ruinæ, scandalum actiuum erit. Dicitur minus rectum, quia ad peccatum scandalu actiuu necessitati requiritur opus scandalizans esse malum, vel mali speciem habere. Quapropter quando in se non est malum, neque mali speciem habet, vt contingebat in actionibus Christi Domini, & Apostolorum, non censetur tunc præbere occasionem ruinæ, est alij inde accipiant. Passiuum scandalum est, ipsa ruina proximi, quæ aliquando dicitur scandalum Phariseorum, aliquando pusillorum. Scandalum Phariseorum dicitur, quia nisi proximus nulla data occasione legitimum, sed ex malitia ipsius vt faciebant Pharisei. Pusillorum scandalum est, quando ex opere aliis bono, sumit proximus occasionem ruinæ, vel quia fragilis est, sicuti ex ornatu femine licito, labi potest fragilis ex fragilitate, prauus ex malitia, & qui licere ignorat ex ignorantia. D. Basil. in reg. breuior. interrogat. 64.

Secundo, suppono tripliciter te posse ruina proximi intendere. Primo, directè intendendo ruina illius, quatenus ruina illius, & hoc modo demones nostros calus intendunt. Secundo, etiam directè intendendo ad ruina, non ex affectu vt ruat, sed quia talis ruina tibi, vel alteri vitilis est. Tertio, intendere potes ruina proximi indirectè, hoc est intendendo actionem, ex qua prauides proximum casurum.

Tertio, suppono nunquam scandalum contingere, nisi ruina spiritualis proximi succedat, vel probabiliter timeatur iudicari: quando enim hæc cessant, cessat & scandalum, vt vniuersi tradunt cum D. Thom. 2. 2. quæst. 43. art. 1. Quid intelligendum est de scandalo, seu ruina proximi indirectè voluta. Nam si directè velis proximum cadere, vel suadeas casurum, etiam si ipse hinc futurus sit, committis peccatum scandalu. Quis firmior Christo Domino in subeunda morte ob redemptionem generis humani? & tamen quia Petrus Math. 26. num. 2. persuadebat ei à morte abstinere, meruit audire, Vade post me Satana, scandalum es mihi; quia directè malum persuadebat, est Petro malum esse non videretur, ac proinde credo non peccasse. procedebat enim talis persuasio ex nimio in Christum amore, neque tamen sciebat à Patre æterno esse mortem Christo imperatam. Verum si sciret imperatam esse, neque Christum illum licet omittere possit, & peteret omitti, quis potest dubitare peccatum peccato scandalu? Verum si solum intendis ruina proximi indirectè, quantum occasionem aliquam intendis, ex qua proximus occasionem sumere potest cadendi, si de facto non te tibi offerat probabilis illius casus, non committis peccatum scandalu, vt vniuersi tradunt Doctores cum D. Thom. supra.

Ex quo fit primò, plures eorum alij peccantes excusari à peccato scandalu, vel quia videntes ita sunt in bono stabiles, vt nullo modo peccatis vitis censentur ad peccatum moueri, vel ita sunt dependit, vt peccatum aliorum nihil illos immutat. Sic optime tradit Nauar. e. confidetur. §. animaduerte, num. 9. de penit. & in sum. cap. 6. num. 19. & c. 14. n. 28. & ex illo Sanch. lib. 1. in Decal. c. 6. §. Sal. 1. in. 2. tract. 4. disp. 3. sect. 4. n. 84. Bonac. disp. 2. de pecc. §. 4. n. 2. n. 43. Plures referens Ioan. Sanch. disp. 46. sect. 2. n. 11. in lectando, si ex dicto, vel facto nihil aliud præter admirationem, & rumorem in videntibus excitetur, non debes censeri peccati scandalum commisisse, vt bene notauit Ioan. Sanch. disp. 48. sect. 2. n. 45. quia admiratio, rumor, & suspicio de delicto, si fundamentum prædes non est peccatum, & consequenter causa non est ruinæ spiritualis proximi.

Dices: Ergo si die Veneris coram aliis carnes comedas, non cenaberis scandalum dare, siquidem ex illa actione potius excitatur in videntibus horror, & detestatio, seu admiratio conscientie tam perditæ, quam propositum carnes comedendi, similiter si religiosus frequenter mulierem suspectam inuiderit, alij religiosi non inde mouentur ad peccatum, sed potius religiosi libertatem detestentur, & tamen scandalum censetur hic religiosus præbere: vt bene probat Nauar. sum. c. 14. n. 31. & tradit Siluest. q. 2. scandalum q. 2. sum. Ergo ad rationem scandali non est necessarium esse proximo occasionem ruinæ spiritualis, & peccati?

Respondeo, si ex supradictis casibus solum detestatio peccati vel admiratio oritur, & ex visitatione femine à religioso facta aliquis rumor, & suspicio de delicto nateretur; censo nullo modo de peccato scandalu peccaturu; tradit Suar. de char. disp. 10. sect. 1. n. 1. Ioan. Sanch. disp. 48. sect. 2. n. 45. & clarus disp. 46. n. 11. At quia tarò contingit ex supradictis actionibus non dari videntibus, aut scientibus occasionem alicuius ruinæ spiritualis, scilicet videntis libertatis, vel contemendi religionem, religiosi alique personæ adeo regulariter dixit bene Nauar. supra, scandalum præbere, qui abique causa necessaria, vel vitii alicuius mulieris suspectæ consuetudine familiaris virtutis, & qui frequenter moniales debitas claustrum non obseruantes inuident, ex qua visitatione

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars 1.

frequenti populus accipit occasionem detrahendi, & murmurandi, etiam si alioqui castè viuat, & recta intentione loca illa frequenter. Item, qui domi suæ habet aliquam mulierem, de qua populus finitèr aliquid suspicatur, siue sit cognata, siue extranea, etiam si alioqui nec cogitatione cum ea peccet, quia non est præsumendum ex his actibus solum admirationem, & rumorem oriri, vel finitram suspitionem, & locutionem, sed aliud peccatum graue, quale est religiosi status; & virtutis contemptus, & intentio libertatis vitam agendi.

Quartò, suppono scandalum passiuum non aduersari specialiter alicui virtuti, sed per omnia vitia vagari: scandalum enim passiuum, nihil aliud est, quam peccatum scandalizati, quod aliquando est aduersus temperantiam, aliquando aduersus iustitiam, aliquando aduersus religionem, & in hoc omnes Doctores conueniunt. Solum de scandalo actiuo est difficultas, an specialiter alicui virtuti aduersetur, siue speciale peccatum.

In qua re certum est, esse speciale peccatum contrarium beneficentiæ, & misericordiæ, & ex suo genere mortale scandalum directè volitum, hoc est, ex affectu, vt proximus ruat. Hic tamen affectus deprauatus haberi potest, vel ex displicentia proximi, vel aliunde; si ex displicentia proximi habeatur, erit actus odij charitati contrarius, si tamen aliunde habeatur, quia tibi, vel alteri est vitilis ruina; tunc erit contrarius formaliter beneficentiæ, seu misericordiæ; misericordia enim inclinatur miseriam à proximo remouere, quia illius malum est, neque necessarium est, vt talis remotio fiat ex complacencia ipsius, esse enim actus charitatis: sufficit si oriatur ex amore concupiscentiæ, quia scilicet tibi vitilis est, ita tradit optimè Vasquez 1. 2. disp. 102. c. 5. n. 14. & cap. 6. num. 19. & 20. & probatur ex D. Thom. communiter recepto 2. 2. quæst. 43. art. 3. affirmat enim scandalum per se, seu quo directè ruina proximi intenditur, vt malum illius, opponi correptioni, & correptio necessariò versatur directè circa spiritualis nocuenti remotionem, non ex complacencia personæ, sed alia ratione efficitur scandalum versari circa nocuentum ipsius personæ directè intentum, non ex displicentia ipsius, sed aliunde. Quod autem hoc sit speciale peccatum, nemini esse potest dubium: habet enim specialem deformitatem affectus ille, quo ruina proximi, vt malum illius est, intenditur. Ergo necessariò est dicendus aduersari alicui virtuti, non charitati formaliter, siquidem non est ex displicentia personæ. Ergo alteri. Ergo beneficentiæ, seu misericordiæ, quia nulla alia videtur esse, cui possit aduersari.

Dices aduersari virtuti, quam scandalizatus lædit, vt si scandalizatus ruit in libidinem, intentio, vt ruat in libidinem castitati aduersari. Fateor quidem castitati aduersari, sed dico habere præterea supradictam malitiam contrariam charitati, seu beneficentiæ, & misericordiæ. Nam intendere huiusmodi ruina (spiritualem, quia malum proximi est, est specialis deformitas, & contraria castitati, quia ille finis formalis non magis opponitur castitati, quam iustitiæ. Ergo assignare debemus aliquam virtutem, cui specialiter opponatur, quæ non apparet alia præter beneficentiam, & misericordiam.

Ex quo fit, si verbis, vel factis aliquem moueat ad peccatum ea intentione deprauata, quia malum illius est, non solum te esse obligatum confiteri peccatum, ad quod mouisti, sed illam deprauatam intentionem. Sic Sanch. l. 1. in Dec. c. 6. n. 3. 6. & 8. Valq. 1. 2. disp. 102. c. 5. n. 5. & c. 4. n. 20. Bonac. disp. 2. de peccat. q. 4. p. 4. §. vnic. num. 3. verbi colligitur. Quod si illa deprauata intentio fuit ex displicentia personæ, à fortiori teneris id exprimere, quia talis intentio aduersari tunc charitati, estque actus specialis odij proximi, vt bene Valq. Sanch. supra.

PUNCTUM VII.

An inducere aliquem ad veniale peccatum, ea intentione deprauata, quia malum illius est, esse possit veniale peccatum.

- 1. Negant aliqui. Sed eorum ratio infirma est.
2. Efficacior ratio proponitur.
3. Contraria sententia, scilicet talem affectum esse posse peccatum veniale, approbatur.
4. Satisfit fundam. n. 2. adducto.

Respondet Valq. 1. 2. disp. 102. c. 7. n. 23. & 24. Regid. de Cominch. 2. 2. disp. 32. dub. 5. n. 53. non posse. Ratio esse potest, quia velle directè alicui veniale peccatum, est velle illi grauius nocuentum quolibet alio bono temporali, cum peccatum veniale quolibet alio temporali nocuento præferendum sit. Sed hæc ratio infirma est, probaret enim non solum te peccare mortaliter, quando directè induceres ad peccatum veniale ex affectu damnificandi proximum, sed etiam quando huiusmodi affectum non haberes, siquidem tunc causa es proximo grauioris damni quolibet alio temporali. Item probaret, omitterem recitare breuem aliquam orationem ex iustitia debitam peccaturum mortaliter, quia priuaret proximum emolumento

Rx 3

grauiore

graviore quolibet bono temporali. Non enim metienda est gravitas, vel leuitas huius obligationis, ex gravitate materia spiritualis, comparatione temporalis. Nam secundum hanc comparationem certum est leuissimum damnum spirituale preferendum esse cuiuslibet temporali. Sed consideranda est materia secundum se, & videndum, an in suo ordine sit gravis, vel leuis: cum autem peccatum veniale in genere damnosum spiritualium leue sit, efficitur ex hac parte non posse esse peccatum mortale.

2. Mihi tamen aliunde difficultatem ingerit. Faveor namque inducere aliquem ad peccatum veniale, veniale solum esse: at inducere ex affectu illum damnificandi, graue esse videtur, quia talis affectus non videtur posse provenire nisi ex odio Dei, aut proximi, aut ex desiderio placendi demoni. Ex quo cunque autem horum affectuum proveniat, grauem deordinationem continet. Ergo: Dices posse provenire ex affectu vindictae, quo appetit alium maculari peccato veniali, quia malum illius est. Item potest provenire ex displicentia personae, quae non videtur grauem malitiam continere. Sed contra, quia illa displicentia, & ille appetitus contrarij sunt charitati, vel misericordiae virtuti directi. Ergo habent deordinationem grauem: sicut enim transgressio alicuius leuis praecipit ex contemptu, illius mortale est ex contemptu alicuius beneficii a Deo accepti, ingratitude in formaliter committit, & tamen ille contemptus mortalis est. Ergo etiam si ad veniale inducas, si tamen inducas ex affectu damnificandi proximum, talis affectus mortalis erit, est enim diaboli proprium.

3. Nihilominus a communi sententia affirmante peccatum veniale esse talem affectum deprauatum recedendum non est. docet Dignus Thomas 2.2. quae. 43. artic. 4. Nauart. cap. 14. nu. 29. Azorius tom. 1. in sum. moral. lib. 4. cap. 20. quae. 3. Bonacina disp. 2. de peccat. q. 4. part. 2. §. vnic. 2. 10. Suarez de charit. disp. 10. sect. 1. num. 4. Sanchez plures referens, lib. 1. in Decal. cap. 6. nu. 10. Lorca 2.2. quae. 43. in sum. quae. nu. 6. Salas 1.2. tract. 13. disp. 5. sect. 15. n. 142. vers. sed hoc. Et ratio est, quia talis affectus non videtur habere obiectum graue, quia solum habet pro obiecto damnificationem proximi non grauem: sed leuem: sicuti si velles Petrum aliquo veniali peccato inficere, & ex hoc affectu persuaderes illi dicere verbum orisolum, talis persuasio ex supradicto affectu non videtur vilo modo gravis esse. Non enim gravis est ex obiecto ad quod persuades, cum hoc sit verbum orisolum, neque etiam ex ratione formali persuadendi, cum haec solum sit peccatum veniale.

4. Neque obstat ratio contraria. Concedo enim affectum damnificandi proximo in aliquo veniali peccato etiam ex displicentia personae posse esse veniale, sicuti supra diximus de contemptu praecipit leuis. Contemptus vero beneficii a Deo accepti grauis semper est, quia tacite Deus contemnitur, cui summa reuerentia debetur, quod in hominibus aliter contingit.

PUNCTUM III.

An si velis, vel inducas proximum ad peccatum, non quia malum illius est, sed quia tibi, vel alteri est vile, pecces peccato speciali scandali.

1. Certum est te peccare eadem specie peccari, qua proximus peccat. Et obligatum esse in confessione manifestare.
2. Proponitur quaedam obiectum, an tenearis ad restitutionem, si malo exemplo ad furtum induxeris? Et si illi satis.
3. Si aliquem prauo exemplo, vel consilio ad furtum incites, simulque cum illo fueris, obligatus es totum in confessione manifestare.
4. Quid dicendum de peccatis, quae sine complice patrari non possunt? An tenearis inductionem manifestare. Resolvitur ut probabilius te obligatum esse.
5. Plures DD. affirmant esse speciale peccatum, talem inductionem aduersus virtutem misericordiae. Et quibus probent.
6. Plures alij DD. censent non esse speciale peccatum scandalum.
7. Pro resolutione praenuntiatur te posse dupliciter virtuti contrariari. Primum, eius praecipit. Secundum, eius fini.
8. Ex tali inductione contrariaris es obligationi charitatis, & misericordiae, non tamen eius formali obiecto.
9. Aduersus quamlibet virtutem dupliciter peccare potes omissione actus debiti, vel illi contrario. Et qua sit hac differentia.
10. Soluuntur ex dictis fundamenta cuiusque sententiae.

1. Certum est apud omnes, si velis, vel consulas proximo aliquid peccatum te peccare eadem specie peccati, qua ipse proximus peccat, quia illud intendis. Deinde etiam est certum, si tuo exemplo alium ad peccandum incites, speciale malitiam contrahere necessarium in confessione manifestandam, quia saltem in directe vis proximi peccatum, illiusque es causa moralis. Ex quo mihi videtur pro certo habendum te peccare illa specie peccati, quae peccat is, cui malum exemplum praebes, quia illud pec-

catum tibi est voluntarium: sic Vasquez alios referens, 1.2. disp. 102. c. 7. n. 33. Bonacina disp. 2. de peccat. q. 4. part. 2. §. vnic. 2. 10. Azorius tom. 1. lib. 4. c. 20. q. 6. fine. Sanchez lib. 1. in Decalog. c. 6. n. 4. & seq. esto contra teneat Salas 1.2. tom. 2. tract. 23. disp. 13. sect. 15. n. 134. Nec refert induxeris, ne opere aliis bono, vel de se malo, nam quomodocumque inducas, & pertrahas proximum ad peccatum, peccati proximi reus eris, quia illius es causa, vt bene probat Valencia 2.2. disp. 5. q. 18. part. 2. Vasquez supra c. 1. n. 1. & 2. Sanchez 2.2. Lorca q. 43. art. 6. disp. 56. n. 5. asserens contrarium esse improbabile.

2. Dices: Ergo si proximus peccat peccato iniustitiae, v.g. furti, vel homicidij, & tu consilio, vel opere, alias prauo, illius furti causa, teneberis damna ex tali furto, vel homicidio reparare, si quidem illorum furti causa, peccando, inquam, contra iustitiam.

Respondes, si consilio, vel mandato, illorum causa furti, non est dubium te teneri, quia tunc directe cooperatus furti furto, vel homicidio. Item si subministrasti materiam, vt gladium, scilicet, aliamve actionem furto, vel homicidio concurrentem abique ista causa: sic Valent. 2.2. disp. 5. q. 1. part. 2. vers. unde ad argum. Sotus lib. 4. de iustit. q. 7. art. 1. n. 1. Arag. 2.2. q. 62. art. 5. ibi. Salom. controuer. 2. Bannes dub. 2. Sanchez alios referens, lib. 1. in Decal. 7. n. 19. At si solum prauo exemplo ad furtum induxeris, non videris te teneri restituere, quia is cui damnus est illatum, tunc non habet te obligandi abstinere ab actione, ex qua alius tertius sumit occasionem malum inferendi, peccat tamen contra iustitiam, quia ad hoc peccatum sufficit, si indirecte malum proximi intendatur, seu occasionem illius dederis, sicuti si abique causa iusta induceres aliquem, vt tibi sub vtrius mutaret, peccares contra iustitiam, non quia tibi facis iniuriam, nemo enim te ledere potest, vt dixit Arist. 5. Ethic. c. 6. Sed quia es occasio, vt alius tibi faciat, non teneris restituere, quia tibi obligari non poteris. Ergo bene poteris prauo exemplo contra iustitiam peccare, quin obligaris restituere: et ita teneat Vasquez disp. 102. c. 7. n. 31. Sanchez lib. 1. in Decal. c. 6. nu. 5. Suarez de char. disp. 10. de scand. sect. 2. n. 9. Bonac. de restit. disp. 1. q. 2. pag. 12. n. 1. & disp. de peccat. q. 4. pag. 2. §. vnic. n. 40.

3. Hinc inferatur, si aliquem consilio, vel prauo exemplo ad furtum incites, simulque cum illo fueris, teneris in confessione dicere non solum te furatum esse, sed etiam ad furtum, quod te ipsa sequutum fuit, alium induxisse. Probatur manifeste, quia furtum tuum esse poterat, quin alterum induceres. Ergo ex manifestatione ad te facti, non manifestatur inductio, & peccatum alterius, cuius furti causa. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 16. quae. 1. q. 1. Valq. 1.2. d. 102. c. 3. n. 5. Sanchez c. 6. n. 6. Regid. de Coniug. 2.2. d. 31. d. 5. n. 56.

4. Solum de peccato, quod sine complice patrari non potest est difficultas, an tenearis in confessionem manifestare, v.g. si induxeris aliquem ad tecum fornicandum, an tenearis in confessione manifestare inductionem, vel sufficit dicere te fornicatum esse? Ratio difficultatis est, quia talis inductio ad peccatum subsecutum refertur. Ergo manifestato peccato ea quae ad ipsam referuntur, censeri debent manifestata: ideo enim actus, obiecta, & amplexus praecedentes coitum non obligantur ex communi sententia manifestare coitu subsequuto, quia ex manifestatione coitus censentur alia manifestata. Et praeterea, quia tota malitia horum actuum sumitur ex obiecto, cuius sunt dispositiones, sed similiter tota malitia inductionis sumitur ex actu ad quem inducit. Ergo manifestato actu, inductio debet censeri manifestata: & ita teneat Valq. de penit. quae. 91. art. 1. dub. 4. & dub. 5. num. 34. & est probabilis. At probabilis est te obligatum esse manifestare, quia manifestata copula non manifestatur inductio, cui fieri possit abique inductione, vt regulariter in femina contingit, quae non inducit, sed est inducta. In viris autem, quia regulariter inducunt, forte hanc inductionem non erit opus manifestare, quia subintelligitur, cum contrarium non exprimitur: sic Sanch. lib. 1. in Decalog. cap. 6. n. 14. fine. Regid. de Coniug. disp. 12. dub. 5. num. 55.

5. Quocirca solum est difficultas, an supradictum consilium, vel inductio indirecta, sit speciale peccatum scandalum virtuti charitatis, & misericordiae.

Plures DD. affirmant etiam esse speciale peccatum scandalum aduersus beneficentiam, vel misericordiam, ita Suar. de charit. disp. 10. sect. 2. n. 3. Nauart. in man. c. 6. nu. 19. Valent. 2.2. disp. 3. §. 18. pag. 2. Regid. de Coniug. disp. 31. dub. 5. art. 1. n. 45. Salas 1.2. tract. 13. disp. 5. sect. 15. n. 132. & n. 127. plures pro hac sententia referens, qui bene possent explicari de generali scandalo, & non specialia limitat tamen Salas, num. 133. suam sententiam, vt solum sit speciale peccatum scandalum, quando efficaciter proximum ad peccatum pertraheres taliter, quod difficillimum esset non consentire. Unde dicit, si sollicitus mulierem etiam nuptam ad peccatum, non intendendo vt finem, ruinam ipsius non haberes, specie necessarii confitendum, si mulier non esset difficillimum sollicitationem respicere. Probant supradicti Doctores suam sententiam, quia sufficit ad contrahendam alicuius peccati malitiam, si illud intendatur, cui illa malitia est necessarius coniuncta. Vt si incedas fornicationem cum vxorata, peccas iniustitiae peccato, quia intendis aliquam actionem cui iniustitia est annexa: sed cuiuslibet peccato proximi est coactus, cum illi dampnum ipsius, in quo scandalum consistit. Ergo

interdum